

Hildegard von Bingen

Physica

Luonnon parantava voima

Pyhän Hildegardin seura ry

Hildegard von Bingen

PHYSICA –

LUONNON PARANTAVA VOIMA

Pyhän Hildegardin seura ry

HILDEGARD VON BINGEN

PHYSICA

LUONNON PARANTAVA VOIMA

Marie-Louise Portmannin alkuperäisteksteistä saksaksi
työstämän version toisen painoksen on suomentanut

RIITTA MATTILA

Saksankielinen alkuteos

Hildegard von Bingen
Heilkraft der Natur
PHYSICA

Erste vollständige, wortgetreue und textkritische Übersetzung, bei der alle Handschriften berücksichtigt sind. Übersetzt von Marie-Louise Portmann, Basel

Herausgegeben von der Basler Hildegardgesellschaft Basel

Kannen kuva:

Joachim Schäfer - Ökumenisches Heiligenlexikon, Lucca-Codex des "Liber divinatorum operum": Pyhä Hildegard kirjoituspöytänsä äärellä.

Takakannen kuva:

"Scivias": Hildegard ja rovasti Volmar.

© 2021 Pyhän Hildegardin seura ry

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-45724

Esipuhe

Vuosi 2020 on ollut erilainen kuin kaikki aikaisemmat. Meillä on uusi elämäntilanne ja miten me toimimme sen puitteissa? Se mikä oli ennen normaalia, on nyt jotakin outoa.

Seura on vuosien varrella suomentanut useita Hildegardin kirjoja ja nyt voimme iloita Hildegardin Physica-kirjan julkaisemisesta suomeksi. Tämä kirja sijoittuu hyvin ajan henkeen. Siinä on Hildegardin näkemyksiä luonnosta ja sen luomista edellytyksistä ihmisen elämään. Hildegard kirjoitti jo aikanaan, että tulevaisuudessa hänen antamistaan ohjeista, tullaan keskustelemaan juuri meidän aikakaudellamme. Hildegard itse kirjoitti: "Ihmisellä on itsellään vastuu teoistaan. Kun ihminen tekee oikeita tekoja, ovat myös elementit oikeilla radoillaan, mutta kun ihminen tekee vääriä tekoja, joutuvat elementit ahdistaville teille." Tämän näemme myös nyt ajassamme, yhtäkkiä kaikki elementit - tuli, ilma, vesi ja maa - liikahtavat, kaikki elementit tullaan puhdistamaan. Yksi ääni kuuluu yli koko maanpiirin: "Te ihmislapset, te jotka maan päällä huuatatte, kohotkaa te kaikki, jotka olette maanpiirissä. Myös ihminen on valo, kun hän palvelee Jumalaa."

Kaikissa Hildegardin kirjoissa on yhteys luomakuntaan. Seuramme nyt julkaisemassa kirjassa, Physica, tämä asia tulee parhaiten ilmi. Physica-kirja on yksi Hildegardin suurista teoksista

Kiitämme kirjan suomentajaa, Riitta Mattilaa, joka Pyhän Hildegardin Seura ry:n aloitteesta on tehnyt tämän vaativan käännöstyön suurella asiantuntemuksella. Kiitoksemme menevät myös kaikille Seuraa tukeneille ystäville.

Oulussa 10. joulukuuta 2020

Pyhän Hildegardin Seura ry
puheenjohtaja Terttu Kolivuori

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto Pyhän Hildegardin <i>Physica</i> -teokseen	9
<i>Physican</i> käsikirjoitukset	21
Lyhenteet	22
Tuntemattomasta kielestä	24
Tuntemattomasta kirjoituksesta	29
Johdanto ensimmäiseen kirjaan: Kasveista	31
Ensimmäinen kirja: Kasveista	40
Johdanto toiseen kirjaan: Elementeistä	185
Toinen kirja: Elementeistä	187
Johdanto kolmanteen kirjaan: Puista	195
Kolmas kirja: Puista	201
Johdanto neljänteen kirjaan: Kivistä	252
Neljäs kirja: Kivistä	256
Johdanto viidenteen kirjaan: Kaloista	290
Viides kirja: Kaloista	293
Johdanto kuudenteen kirjaan: Linnuista	326
Kuudes kirja: Linnuista	331
Johdanto seitsemänteen kirjaan: Eläimistä	381
Seitsemäs kirja: Eläimistä:	386
Johdanto kahdeksanteen kirjaan: Matelijoista	432
Kahdeksas kirja: Matelijoista	434
Johdanto yhdeksänteen kirjaan: Metallilajeista	446
Yhdeksäs kirja: Metallilajeista	448
Liite: Tieteellisten nimien yhteenveto kasveja, puita ja kiviä käsittelevistä kirjoista	456
Luettelo terapeuttisista käyttöaiheista	471
Hakusanaluettelo	482

Johdanto pyhän Hildegardin *Physicaan*

”Mutta kuitenkin kaikissa luontokappaleissa, tämä tarkoittaa eläimissä, matelijoissa, lentävissä eläimissä ja kaloissa, yrteissä ja hedelmiä kasvavissa (puissa) on Jumalan tiettyjä piilotettuja salaisuuksia. Ei ihminen eikä mikään muukaan luontokappale tiedä ja tunne tätä, muutoin kuin siltä osin, *kuin Jumala on sen heille ilmoittanut.*” (Hildegard von Bingen: *Liber Divinorum Operum*, 4.105)

Mikä *Physica* on

Physica on toinen vuosina 1098–1179 Rheinlandissa, Saksassa eläneen ja vaikuttaneen Hildegard von Bingenin kahdesta lääketieteellisistä teoksesta. Siinä kuvaillaan kahdeksassa (tai yhdeksässä) kirjassa noin 500 erilaista yrttiä, puuta, eläintä (nelijalkaisia, kaloja, lintuja, matelijoita), jalokiveä, metallia ja jokea. Mutta kyseessä eivät ole luonnontieteelliset kuvaukset ja tarkastelut. Kirjassa ei ole kirjoitettu lähes mitään muodosta tai väristä, esiintymisestä, kasvupaikasta, tunnusmerkeistä, sadonkorjuuajasta, lisääntymisestä tai suvunjatkamisesta jne. Enemminkin siinä on ilmoitettu lääketieteellinen käytettävyyys, sopiiko joku ihmisen ruumiilliseen parantamiseen vai ei. *Physicassa* on noin kaksituhatta reseptiä ja käyttöohjetta. Hildegard von Bingenin lääketieteellisten teosten toinen osa on lyhennettynä tunnettu nimellä *Causae et Curae*, tai tarkemmin ja saksan kieleen käännettynä nimellä ”*Ursachen und Behandlung der Krankheiten*”¹. Tämä teos sisältää yleistä oppia terveellisistä elintavoista ja sairauksien synnystä, mutta myös monia reseptejä.

Lisäksi on vielä olemassa *Berliner Fragmente* ². Nämä lasketaan osittain myös kuuluvaksi Hildegard von Bingenin kirjoituksiin, mutta ne ovat vielä vaikeammin rekisteröitävissä ja luokiteltavissa kuin teokset *Physica* ja *Causae et Curae*.

Hildegard von Bingenin kolmesta suuresta teologisesta teoksesta erityisesti kahdessa on monia selityksiä lääketieteestä: kirjassa *Liber Vitae Meritorum* on kuvattu 35 parantavaa hyvettä, lisäksi päivittäin 35 sairaaksi tekevää taakkaa.

Liber Divinorum Operum sisältää hyvin monta väitettä maailmankaikkeudesta, ihmisestä ja makrokosmoksen ja mikrokosmoksen välisistä moninaisista

¹ Sairauksien syyt ja hoito (suom. huom.)

² kirjoitusten katkelmia (suom. huom.)

suhteista. Tämän johdannon alussa on näistä yksi lause. Sitä ei ole kirjoitettu mihinkään tekstin laitaan, vaan se löytyy tärkeästä kappaleesta, jossa selitetään Johanneksen evankeliumin ensimmäistä jaetta: ”Alussa oli Sana”. Tässä vielä yksi lause tästä teoksesta: ”Ja jos ihminen liikuttuu syvästi ilosta tai surusta, tulevat samalla myös hänen aivojensa, rintansa ja keuhkojensa pienet verisuonet ravistelluksi. Sen seurauksena rinnan ja keuhkojen pienet verisuonet lähettävät nesteitä aivojen pieniin verisuoniin, jotka ottavat ne vastaan, ja nesteet virtaavat silmiin. Näin ne saavat ihmisen kyyneliin niin kuin silloin, kun nousevan tai laskevan kuun alussa tuuli koskettaa taivaankantta voimakkaasti ja ravistelee melullansa meren ja maan muita vesiä, jotka nostavat sisältänsä sumun ja kosteuden (LDO 5,32).”

Näistä kolmesta teologisesta teoksesta on vasta muutaman vuosikymmenen ajan ollut olemassa saksankielisiä käännöksiä, tosin ensimmäiset julkaisut olivat osittain erittäin lyhennettyjä. Kokonaisia käännöksiä ilmestyi ensimmäisen kerran 1990 teoksista *Scivias* (*W. Storch, Wisse die Wege*³ ja *Liber Divinorum Operum* (*Paul Holderner, Buch der göttlichen Werke*⁴). Kolmas teologinen teos *Liber Vitae Meritorum* on myös saatavana saksankielisenä käännöksenä.

Physican ensimmäinen kokonaisvaltainen käännös

Physican ensimmäinen kokonaisvaltainen käännös saksan kieleen valmistu 1990-luvun alkupuolella. Oikeastaan on hämmästyttävää, että se valmistui niin myöhään – onhan teos jo yli kahdeksansataa vuotta vanha. Mutta fämä johtuu ennen kaikkea kahdesta syystä:

- ensinnäkin Hildegard von Bingenin lääketieteelliset teokset ovat (oikeutusti) jääneet kolmen suuren teologisen teoksen varjoon. Ja niin kauan kuin näitä ei ollut käännetty kokonaisuudessaan, ei voitu myöskään odottaa lääketieteellisten teosten kokonaisvaltaisia käännöksiä.

- toiseksi *Physican* käsikirjoituksia ei yhtä poikkeusta lukuun ottamatta (Pariisin käsikirjoitus) ollut vielä translitteroitu eli siirretty nykyiseen kirjoitusjärjestelmään sellaisessa muodossa, jota maallikotkin voivat lukea. Kun katsoo näitä käsikirjoituksia, voi helposti ymmärtää, että sellainen translitterointi edellyttää hyvää asiantuntemusta ja kokemusta sekä vaatii erittäin paljon aikaa ja vaivaa. Tästä mainintana esimerkiksi se, että jo silloin kirjoittajilla oli käytössään lyhennejärjestelmä, jonka ratkaiseminen oikein on usein

³ Tunne tiet (suom. huom.)

⁴ Kirja jumalallisista teoista (suom. huom.)

erittäin vaikeaa. Lisäksi translitterointia tekevien täytyy yleensä käsitellä mikrofilmejä, koska alkuperäisjulkaisut eivät ole käytettävissä.

Filosofian tohtori *Marie-Louise Portmann* Baselista, Sveitsistä otti vastaan tämän erittäin vaativan tehtävän ja vuosina 1980–1985 hän käänsi uudelleen saksan kieleen koko Pariisin käsikirjoituksen ja translitteroi samanaikaisesti *Wolfenbüttelin*, *Brüsselin* ja *Berliner Fragmentin* käsikirjoitukset. Hän hoiti tehtävän erittäin ansiokkaasti. Tämä käännös oli ensin saatavissa vain jäljennöksenä, mutta nyt se on myös painettuna.

Physican syntyy ja merkitys: kaksi mielipidettä

Physican synnystä ja sen merkityksestä ajallemme on olemassa erilaisia käsityksiä. Näistä on käyty ja tullaan käymään kiihkeitä keskusteluja, jopa sellaisella energialla, joka voitaisiin mieluummin suunnata muualle. Yksinkertaisesti voidaan sanoa, että vastakkain on kaksi mielipidettä:

- toisen käsityksen mukaan Hildegardilla oli ainakin osittaista tietoa silloisesta lääketieteellisestä, erityisesti luostarilääketieteeseen liittyvästä kirjallisuudesta. Lisäksi hän oli lääkäritoimissaan kerännyt omia kokemuksia, jotka hän sisällytti omiin teoksiinsa.

Tästä tarkastelukulmasta katsottuna voidaan päätellä, että näillä lääketieteellisillä teoksilla on ennen kaikkea historiallinen merkitys. Nykyaikaiselle lääketieteelle ne ovat käytännöllisesti arvottomia. Ne antavat tietoa silloisesta lääketieteestä ja elämäntavasta, osittain ne ovat myös kielen muistomerkki: samoin kuin teologiset teokset, ne on kirjoitettu latinaksi, mutta sisältävät – toisin kuin teologiset teokset – aina välillä saksalaisia ilmaisuja, kuten esimerkiksi kasvien kuvauksissa. Esimerkkinä tästä: *Physicassa* on varhaisin todiste vanhasta saksalaisesta sanasta kevätesikko (*”hymelslose”*⁵).

- ja toisen käsityksen mukaan Hildegard von Bingenin lääketieteelliset teokset ovat syntyneet *näynomaisesti*, aivan kuten teologiset teoksetkin. Mutta jos ne ovat näynomaista alkuperää, pitäisi ainakin osan niistä noin kahdestatuhannesta reseptistä ja ohjeesta olla hyödyllinen ja vaikuttava vielä nykypäivänäkin. Tämä tarkoittaa kuitenkin sitä, että tekstit täytyy kääntää kokonaisvaltaisesti ja sananmukaisesti, ja että suositusten ja reseptien vaikutus tutkitaan.

⁵ taivaanavain (suom. huom.)

Alkuperäinen käsikirjoitus kadonnut

Ongelmat alkavat tästä. Lääketieteellisen teoksen alkuperäinen käsikirjoitus on kadonnut. Siitä meillä on hyvin varhaisia viitteitä. Hildegard kirjoittaa itse teoksensa *Liber Vitae Meritorum* (LVM 1,1) johdannossa:

”Ja tapahtui yhdeksäntenä vuonna, sen jälkeen, kun todellinen näky oli ilmoittanut minulle, yksinkertaiselle ihmiselle todelliset näyt (*SCIVIAS*), joiden kanssa olin tuskaillut, ja jotka olivat vaivanneet minua vuosikymmenen ajan. Ja tämä oli ensimmäinen vuosi sen jälkeen, kun tämä sama näky ”*Die feinstofflichen Eigenheiten der verschiedenen Naturen der Geschöpfe*⁶” (*subtilitates diversarum naturarum creaturarum*), ... (ilmoitettiin minulle). Ja tämän se julkisti minulle, jotta selittäisin sen ...”

Vuodelta 1233 olevissa pyhimykseksi julistamisasiakirjoissa (pyhimykseksi julistamismenettelyä ei kuitenkaan virallisesti saatettu koskaan päätökseen) esiintyy lääketieteellisen teoksen kahtiajako. Niissä puhutaan teoksista *Liber simplicis medicinae* (LSM) ja *Liber compositae medicinae* (LCM). Ensimmäisestä osasta LSM, käytettiin myöhemmin nimitystä *Physica* - todennäköisesti ensimmäistä kertaa *Schottin* painetussa julkaisussa, joka ilmestyi Strasbourgissa v. 1533. Ja lääketieteellisen teoksen tämä osa tunnetaan siitä lähtien tästä lyhenteestä. *Liber compositae medicinae* vastaa teosta *Causae et Curae*.

”*Physica*”- nimen saksankielinen käännös ”*Naturkunde*”⁷ (kuten *P.Riethen* erittäin lyhennetyssä käännöksessä) on kuitenkin harhaanjohtava. Tällä kirjalle *ei ole mitään* tekemistä luonnontiedon kanssa sen nykyisessä merkityksessä. ”*Heilmittel*”⁸ on paljon parempi käännös tälle nimelle. Sana ”*Physicus*” on Saksassa vielä monin paikoin vastine yleislääkärille!

Mutta tiedossamme ei ole miten ja miksi alkuperäisen teoksen kahtiajako on tapahtunut, joten emme voi sulkea pois sitä mahdollisuutta, että ne jo alusta asti olivat kaksi erillistä teosta. Tämä tosin edellyttäisi, että edellä mainittu teksti olisi lisätty LVM:stä alkuperäiseen teokseen (tai luettelo oli epätäydellinen), mitä esim. *Bertha Widmer* pitää mahdollisena (*Heilsordnung und Zeitgeschehen in der Mystik Hildegards von Bingen*⁹, 1955, s. 16). Tämän oletuksen vastaista on kuitenkin se, että käytettävissämme olevat LVM:n

⁶ Luontokappaleiden erilaisten luonteiden hienojakoiset ominaisuudet (suom. huom.)

⁷ Luonnontieto (suom. huom.)

⁸ Lääkeaineet (suom. huom.)

⁹ Armonjärjestys ja ajankohtaisuus Hildegard von Bingenin mystiikassa (suom. huom.)

käsikirjoitukset ovat peräisin vuodelta 1170, siis Hildegardin omalta ajalta, ja ovat siten todennäköisesti alkuperäisen mukaisia.

Kopioija, kääntäjä, kommentoija, kirjailija

Lääketieteellisen teoksen alkuperäisteksti tai alkuperäistekstit ovat syntyneet vuosina 1115–1158. *Physican* vanhimmat meidän tuntemamme lääketieteelliset käsikirjoitukset ovat kuitenkin peräisin vuodelta 1300, uudemmat 1300–1400 luvulta, eli ne on kirjoitettu noin 150–300 vuotta alkuperäistekstin *jälkeen*. Kyseessä ovat siis kopiot, tai jopa kopiot kopioista. Ja näiden toistuvien kopiointien yhteydessä tekstiin on hyvin todennäköisesti lisätty monenlaista, jätetty jotain pois tai sitä on muutettu. Kopioijathan eivät halunneet laatia mitään sanatarkkoja historiallisia asiakirjoja, vaan mieluummin hyödylliseen käyttöön soveltuvan kirjan, ja niinpä he lisäsivät sellaista, mikä heidän mielestään puuttui tekstistä ja muuttivat sitä, mitä he eivät pitäneet mielekkäänä.

Pyhä *Bonaventura* on 1200-luvulla jakanut kirjojen tekijät neljään kategoriaan:

- ”Joku voi kirjoittaa toisten teoksia lisäämättä niihin mitään ja muuttamatta mitään – tässä tapauksessa häntä sanotaan yksinkertaisesti *kopioijaksi*.

- Joku taas kirjoittaa toisen tekemän teoksen ja tekee siihen lisäyksiä, jotka eivät ole peräisin teoksen tekijältä - häntä sanotaan *kääntäjäksi*.

- Edelleen joku kirjoittaa toisen tekemän teoksen kuten omansa, mutta toisen tekemällä on etusija ja hänen lisäyksensä toimivat selityksenä - häntä sanotaan *kommentaattoriksi*.

- Edelleen joku kirjoittaa sekä oman teoksensa että toisen tekemän teoksen, mutta hänen omalla on etusija, samalla kun hän esittää toista vain vahvistuksena - sellaista miestä pitäisi sanoa *kirjailijaksi*.”

Meidän tuntemamme *Physican* käsikirjoitukset olisivat tämän mukaan käännöksiä tai kommentteja.

Joten meidän on lähdeittävä siitä, että käytettävissä olevat käsikirjoitukset eivät kaikilta osin välitä alkuperäisteosta, vaan sisältävät lisäyksiä ja muutoksia. Brüsselin käsikirjoitus, joka on viimeisin *Physican* käsikirjoituksista, sisältää siten myös eniten lisäyksiä ja muutoksia. Se, joka arvostelee Hildegardin lääketieteellisen teoksen yksinomaan säilyneiden tekstien perusteella, ottaa lähtökohdakseen harhaanjohtavan oletuksen. Hän tekee johtopäätöksiä ja arvostelee sellaisten tekstikohtien perusteella, jotka eivät ollenkaan kuulu Hildegardin teokseen. Erityisen painava esimerkki on johdanto *Peter Riethen* käännökseen.

Viitteitä tekstikohtien aitoudesta

Tekstikatkelman voidaan olettaa oleva aito,

- jos teksti esiintyy kaikissa käsikirjoituksissa, ennen kaikkea molemmissa vanhimmissa (Firenzen ja Wolfenbüttelin käsikirjoituksissa), ja vuoden 1533 painoksessa

- jos teksti on Hildegardin kieltä. Aikaisemmin on pilkattu sitä, että niin huono latina voisi tuskin olla peräsin Pyhästä Hengestä, tai että Hildegard olisi eksynyt monisanaisiin esityksiin.

Molemmat eivät varmasti päde aitoihin Hildegard-tekstikohtiin. Tähän *Bertha Widmer*: ”... mutta periaatteessa totta on vastakohta. Jokainen, joka on pitempään tekemisissä hänen kirjoitustensa kanssa, kokee että hän ilmaisee ajatuksensa paljon useammin liian vähin kuin liian monin sanoin. Tämä on yksi pääsystä siihen, miksi monet kohdat hänen teksteissään vaikuttavat hämmärltä. Poikkeamat, jotka näyttävät haittaavan havainnollisuutta, selvyyttä ja korrektiutta, ovat usein erittäin tärkeitä viittauksia pääajatuksen syvyyteen, taustaan ja kohtalokkuuteen. Ne ovat usein suora osoitus ajatusten kielellisen esityksen äärimmäisestä niukkuudesta, koska tiheässä ja nopeassa ajatusvirrassa vain muutama pisara on kristallisoitavissa ja kiinnitettävissä. Lukijalta vaaditaan siten tajunnan täydentämistä ja selittämistä ja ajan mittaan hän oppii, että yhtään ylimääräistä sanaa ei ole sanottu.” (*Heilsordnung und Zeitgeschehen in Mystik Hildegards Von Bingen*, 1955).

Aitouden puolesta puhuu lisäksi se, jos sisältö vastaa Hildegardin ajatusmaailmaa tai päinvastoin:

- teksti on varmasti väärennetty, jos se on ristiriidassa Hildegardin ajatusmaailman kanssa. Sellaisia kohtia on ilmeisesti sisällytetty *Physicaan*. Tarkastellaan esimerkiksi alruunaa kasvikirjan kappaleessa 1–56. Tämän kasvin juuresta voidaan mielikuvituksen avulla tunnistaa ihmisen muoto. Säilyneen *Physica*-tekstin mukaan otettakoon nyt yksittäisten ruumiinosien vaivaan vastaava osa juuresta. Tämä ei millään tavoin vastaa pyhän Hildegardin lääketieteellisen teoksen ajattelutapaa, myös sen alkukantaisuus on sellaista, että tämä kohta ei varmasti ole aito. Alruuna ei ehkä sisältynyt ollenkaan alkuperäistekstiin, tai jos se sisältyi, niin siihen liittyi aivan toisenlaisia väittämiä. Tässä kohdassa kääntäjä tai kommentaattori (katso edellä oleva kohta, jossa on siteerattu pyhää *Bonaveturaa*) on ”parannellut” alkuperäistekstiä.

- väärennettyjä ovat varmasti myös kaikki kohdat, joiden sisältö liittyy taikuuteen, kuten esimerkiksi kasvikirjan kappaleessa saniaisesta, tai jalokivikirjassa eri kohdissa. Hildegard on suuri mystikko, mutta hän kammoksui taikuutta! Mystistä on yliluonnollinen, joka tulee Jumalta. Taikuutta on se, jonka alkuperä on maan ulkopuolella, mutta joka ei ole juurtunut Jumalaan.

- aitoutta vastaan puhuu myös se, jos tekstissä esiintyy sellaisia vierassanoja, joita Hildegard ei tunne. Silloin kyseessä on tietenkin käsittelijän tekemä käännös.

Se, joka haluaa arvostella *Physicaa* (ja toista Hildegard von Bingenin säilynyttä lääketieteellistä teosta), ei saa rajoittua osittain erittäin alkukantaisiin kohtiin. Ne eivät ole alkuperäistekstiä, vaan myöhempiä lisäyksiä! Tässä mielessä on oltava yhtä mieltä *Bertha Widmerin* kanssa, joka ei miellä *Physica*-tekstiä kauttaaltaan aidoksi. Kuten *Bertha Widmer*, myös me pidämme teoksen *Causae et Curae* kuudetta kirjaa väärennöksenä.

Keskustelu *Physican* synnystä ja merkityksestä tukeutuu kuitenkin hyvin usein juuri tekstikohtiin, jotka aivan varmasti eivät ole Hildegardin kirjoittamia. Sellaiset keskustelut ovat merkityksettömiä ja harhaanjohtavia, sillä ne antavat lukijalle aivan väärän vaikutelman.

Moni asia puhuu näynomaisen alkuperän puolesta

On esitetty ja tullaan esittämään monia todisteita siitä, että Hildegard olisi ammentanut vanhemmasta kirjallisuudesta. Asianmukaisesti tutkittaessa nämä kaikki osoittautuvat pitämättömiksi. Huolellinen vertaus todistaa, että *ei* ole olemassa mitään yhtäläisyyttä, vanhemmista kirjoista ei siis ole otettu yhtään tekstiä.

Hyvin usein *Physican* eläinkirjojen lähteiksi on mainittu *Physiologus* tai *Tacitus*. Kuten myöhemmässä eläinkirjan johdannossa ja yksittäisissä luvuissa esitetään, tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa, jos ajatellaan kirjan tarkoitusta sekä rakennetta ja sisältöä.

Jalokivikirjaa varten lähteeksi on mainittu *Marbod von Renne*. Mutta myös tässä tapauksessa ei ole mitään yhteneväisyyttä, kuten jäljempänä jalokivikirjan johdannossa ja sen yksittäisissä luvuissa osoitetaan. Ja näin voidaan tarkastaa kaikki esitetyt todisteet siitä, että tekstiä olisi otettu vanhemmasta kirjallisuudesta. Tulos on joka kerta sama: Hildegard-tekstien ja vanhemman kirjallisuuden välillä ei voida todistaa mitään yhteyttä.

Ei lääkäritoimintaa sen nykyisessä merkityksessä

Pitää paikkansa, että säilyneissä teksteissä kerrotaan Hildegard von Bingenin parantaneen sairaita (näin kerran eräällä Reinin laivamatkalla). Mutta siinä ei ollut kyse lääkäritoiminnasta sen nykyisessä merkityksessä, vaan karismaattisista parantumisista.

On myös hyvin epätodennäköistä, että Hildegard von Bingen keskiajalla naisena ja nunnana olisi harjoittanut varsinaista lääkäriammattia tai tehnyt lääketieteellisiä tutkimuksia. Molemmat eivät millään tavalla vastaisi keskiajalla vallinnutta naisen ja nunnan asemaa. Se, että Hildegard vastoin normaa-
lia käytäntöä on naisena ja nunnana saarnannut julkisesti, on jotain aivan muuta. Sillä nämä saarnat olivat osa hänen karismaattista tehtäväänsä. Mutta lääketieteellisen tutkimuksen tekeminen ei varmastikaan kuulu sellaiseen karismaattiseen tehtävään. Tutkimusta ei Hildegardin aikana tunnettu muutenkaan sen nykyisessä merkityksessä. On myös hyvä miettiä sitä, mistä Hildegard von Bingen olisi ylipäätään löytänyt aikaa lääketieteellisten tutkimusten tekemiseen. Jumalanpalvelus ja rukous vaativat suuren osan hänen ajastaan. Lisäksi Hildegardilla oli abbedissan virka ja hän oli myös usein sairas!

Sitä paitsi Hildegardin toinen lääketieteellinen teos *Causae et Curae* sisältää erittäin monta kohta, joita voidaan selittää vain näynomaisen oivalluksen avulla.

Aidon näkijän yksi tärkeimmistä ominaisuuksista on, että hän luopuu kokonaan omasta tahdostaan ja antautuu suurella nöyryydellä karismaattiselle tehtävälleen. Suurin vaara piilee siinä, että tällaiset ihmiset ryhtyvät tehtävään omasta innoituksesta ja omasta tahdosta. Näkijän tehtävä olisi silloin vaarassa. Hildegard von Bingenin teoksissa tai hänen elämästään annetuissa tiedoissa ei ole mitään sellaista, joka antaisi ymmärtää, että Hildegard olisi joutunut tällaiseen kiusaukseen.

Näynomaista alkuperää ei voida todistaa

Loogisesti ja ymmärrettävästi on tarkistettavissa, onko Hildegard kopioinut teoksensa muilta kirjailijoilta tai onko hän vähintäänkin tutkinut ammattikirjallisuutta. Jokainen tähän mennessä tehty huolellinen tutkimus on kuitenkin osoittanut, että tällaista yhteyttä ei ole todistettavissa. Pikemminkin niin, että edellä esitetyn kaltainen yhteys voidaan varmasti sulkea pois. Jäljelle jää siis kysymys siitä, mistä Hildegard von Bingenillä oli tämä hänen ajalleen epätavallisen suuri tieto, jonka hän on tallentanut lääketieteellisiin teoksiinsa.

"Physica", Hildegard von Bingenin luonnontiede, paneutuu tarkalleen kulloisiinkin parantaviin voimiin, jotka ovat kätkeytyinä kasveissa, elementeissä, puissa, kivissä, metalleissa, kaloissa, linnuissa ja muissa eläimissä. Hildegard von Bingen luovuttaa näynomaisen kokemuksensa ja tietonsa yksinkertaisessa mutta kuitenkin yksityiskohtiin paneutuvassa muodossa eteenpäin. Mitä parantavia vaikutuksia näillä luonnonvoimilla on? - Miten niitä voidaan käyttää terveyden edistämiseksi? - Mitä ominaisuuksia niillä on, mitä hyötyä niistä on? - Hildegard antaa tietoa terveellistä elämää varten monien reseptien ja neuvojen välityksellä. Parantavan voiman ammentaminen luonnosta tarkoittaa myös terveemmän ja luonnollisemman elämän pohtimista. Tie, jota viime aikoina yhä useammat ihmiset kulkevat. Hildegard von Bingenin luonnontiede tuo esille ainutlaatuisen, epätavallisen lääketieteen, jota nykyään arvostetaan alalla yhä enemmän ja enemmän. Se on kokonaisvaltainen järjestelmä, jossa ihminen ja häntä ympäröivä luomakunta kuuluvat yhteen samalla tavalla kuin ihmisen ruumis ja sielu. On yleisesti tunnettua, että "kaikki mikä vahingoittaa, sairastuttaa". Hyvinvoinnin säilyttäminen perustuu olennaisesti terveellisiin elintapoihin ja tietämykseen siitä, mikä on "kohtuullista". Kirjassa olevat erilaiset rekisterit ja ristiviittaukset lääkeaineisiin, niiden käyttöalueet ja käyttömuodot tekevät tästä kirjasta ainutlaatuisen hakuteoksen.

BoDTM
BOOKS on DEMAND